

נשא (67)

פרשת נשא נקראת אחרי שבועות

נְשֵׂא אֶת רֵאשׁ פְּנֵי גִרְשׁוֹן (ד, כב)

אין מזווגים לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו, ואם הוא פגום במעשיו, הרי בדרך כלל גם אשתו כמותו. ועדיין יש להבין מה ענין העונש לחטא? וכי מכיון שאדם לו נתן מעשרותיו לכהן, צריכה אשתו לחטא? ועוד איזו תועלת יש לכהן מכך? יש לומר: שכאן לא מדברים באדם שאינו מקיים מצות מעשר, ומעז לאכול אוכל שאינו מעושר, מדובר באדם שומר תורה ומצוות, המקפיד על קלה כחמורה, וכולל גם מצות מעשר, אלא שאינו נותן לכהן, ונימוקו עימו: אני עמלתי ויגעתי בעבודות השדה, ואילו הכהן מקבל הכל מן המוכן בלא כל טורח. אם רוצה הכהן ליטול את המגיע לו, שיואל נא בטובו לבוא אלי וליטול את שלו.

כאשר אדם לקוי במדותיו, מושפעים ממנו כל בני הבית, וסופו שאף האשה מתדרדרת במדותיה ובהליכותיה עד שבאה לידי חטא. ואם מתחילה לא רצה האיש לבוא בעצמו אל הכהן כדי להביא לו את מעשרותיו, סופו שיאלץ לסור אל הכהן, אבל בנסיבות אחרות לגמרי!

ומתוק האור

עשו משמרת למשמרת

דַּבֵּר אֶל פְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה פִּי יִפְלֵא לְנֶדֶר נָדָר נָזִיר לְהִזִּיר לָהּ (ו, ב)

למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין (רש"י)

הקשה הרב ש"צ ז"ל, האם אין די בראיית עונשה החמור של הסוטה, בכדי למנוע אותו מלחטוא? מדוע עליו לקבל על עצמו נזירות? אלא באו חז"ל ללמדנו יסוד חשוב, שאם אדם אינו קובע לעצמו גדרים ומשמרת, לא יועילו לו התרשמויות או זעזועים, ובשעה שיתקפהו יצרו הרע, לא יוכל לעמוד בנסיון. החינוך היחיד המועיל לאדם הוא רק הגדרים שהוא גודר את עצמו בטרם בוא הנסיון, לבל יתקרב למצב העלול להביאו לידי נסיון, שכן בשעת הנסיון עצמו, הוא שוכח מה שראה וידע, ונופל בקלות ברשתו של היצר הרע. לכן נתנו חז"ל עצה למי שעבר עליו זעזוע בראותו את הסוטה, שאם ברצונו למנוע את עצמו ולהיות בטוח שלא יבוא לידי מכשול, שיזיר עצמו מן היין, ע"י המשמרת שמוסיף האדם לעצמו, יוכל לקדם את פני הנסיון בטרם יבוא, ויהיה חזק דיו כדי להשמר ממנו.

ספר "להתענג בתענוגים"

לעולם קוראים את פרשת נשא אחרי חג השבועות, מדוע? יש לומר: הנה בגמרא מגילה (לב:) מבואר, שקוראים את התוכחה שבפרשת "בחוקותי" קודם חג השבועות, משום "תכלה שנה וקללותיה", ועל דרך זה ניתן לבאר שאת פרשת נשא, שיש בה ברכת כהנים, קוראים אחר חג השבועות, משום "תחל שנה וברכותיה". עוד נאמר שם, גם על לפני ר"ה שקוראים את התוכחה שבפרשת כי תבוא לפני ראש השנה, משום "תכלה שנה וקללותיה", ואת פרשת "וזאת הברכה" קוראים למחרת הושענה רבה, משום שאז נגמר הדין של ראש השנה, כמבוא בזוהר הקדוש שגזר דין הוא בשמיני עצרת, ע"כ מיד בסיומו קוראים "וזאת הברכה" משום "תחל שנה וברכותיה"

ומתוק האור בשם הרב פרומר

וְאִישׁ אֶת קַדְשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַפֶּהן וכו' (ה, י)

ביאר ה"חפץ חיים": רמז רמזה לנו התורה מהו העיקר הגדול שצריך כל אדם לזכות בכל ימיו, כי רכושו האמיתי הוא אך ורק פירות עמלו הרוחני, עניני קדושה בהם הוא מתעסק, תורה, מצוות, תפילה וכדומה, הם קנינו הנצחיים, הם ילווהו בחייו ובמותו, רק "קַדְשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה" באמת, כל השאר, היינו הפעולות והענינים הנעשים מכח היצר הרע ידידי שקר הם, הנראים אמנם כאוהבים, אך כל התחברותם אליו אינם אלא זמנית בלבד ובעת דוחקו הם עוזבים אותו לנפשו.

ספר "אוצרות התורה"

לפי מעשה האדם, השפעה על בני ביתו

אִישׁ אִישׁ פִּי תִשְׁטָה אֶשְׁתּוֹ וּמַעֲלָה בוּ מַעַל (ה, יב)

אמר רב שמואל בר יצחק: כי היה פתח ריש לקיש בסוטה, אמר אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו (סוטה ב.).

תמוה לכאורה, מה ענין זווגו של האדם לפרשת סוטה? יש לומר: אמרו חז"ל (ברכות סג.), למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומות ומעשרות? לומר לך: כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותן לכהן, סוף נצרך לכהן ע"י אשתו "וְאִישׁ אֶת קַדְשׁוֹ לוֹ יִהְיֶה", וסמך ליה "אִישׁ אִישׁ פִּי תִשְׁטָה אֶשְׁתּוֹ". ולכאורה, מדוע צריכה האשה להעניש על מעשה בעלה? לכך נתכון ריש לקיש בדבריו: הלא

למה אין אומרים בברכת כהנים "שומע כעונה"?

פה תברכו את פני ישראל אמור להם (ו, כג)

מדוע בברכת כהנים כל כהן חייב לברך בפני עצמו ואין כהן אחר מוציא את חברו, הלא דין הוא ש"שומע כעונה"? יש לומר הגדרת "שומע כעונה" היא כאשר ראובן שומע את ברכתו של שמעון, וראובן עצמו חייב באותה ברכה, שהרי שמיעתו נחשבת לו כאמירת הברכה בעצמו. ברם אימתי חל כלל זה של "שומע כעונה" כאשר אין דינים ותנאים מיוחדים באופן אמירת הברכה, אבל כאשר לא די בעצם אמירתה אלא יש לה דין ותנאי נוסף באופן אמירתה, הרי את הדין המיוחד הזה, שבאופן אמירת הברכה אין המברך יכול להעביר אל השומע, אלא על השומע לקיימו בעצמו, ולכן בזה אין אומרים "שומע כעונה". והנה לגבי ברכת כהנים אמרו חז"ל: "כה תברכו" בקול רם או אינו אלא בלחש? תלמוד לומר "אמור להם", כאדם שאומר לחבירו (סוטה לח), ולפיכך, הואיל ובברכת כהנים לא די בעצם אמירת הברכה אלא שיש לה דין ותנאי מיוחד של אמירה "בקול רם", נמצא שגם אם הכהן האחד שומע את ברכתו של חברו, מ"מ הרי את העניין הזה של בקול רם, אין המברך יכול להעביר אל השומע והוא חייב לקיימו בעצמו. לפיכך אין אומרים בברכת כהנים "שומע כעונה".

התעורר באהבתך בשם "בית הלוי"

זהירות יתירה בכבוד הזולת

ביום השני הקריב נתנאל בן צופר נשיא יששכר, הקרב את קרבנו וכו' (ז, יח-ט)

האריכה התורה מאוד בפרשת הנשיאים, והסיבה לכך כותב הרמב"ן: והנכון בטעם הכתוב, כי הקב"ה חולק כבוד ליראיו כמו שנאמר "כי מכבדי אכבד". והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד, ואי אפשר שלא יהיה אחד קודם לחברו. אבל רצה להזכירם בשמם ובפרט קרבנותיהם ולהזכיר יומו של כל אחד, לא שיזכיר ויכבד הראשון "זה קרבן נחשון בן עמינדב" ויאמר וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו כי יהיה זה קיצור בכבוד האחרים. כלומר, הטעם הוא כדי לכבד את כולם באופן שווה. יש להבין, הרי מכל אות ותג שבתורה ניתן ללמוד תילי תלים של הלכות, ואם כן בזה שחזרה ונשנתה אותה פרשה שתיים עשרה פעמים לצורך כבודם של הנשיאים בלבד, מה ניתן ללמוד בזה. יש לומר שמלמדת אותנו התורה כאן על הזהירות ועל היחס לכבוד האדם הוא הלימוד החשוב ביותר ולמענו חוזרת התורה שתיים עשרה פעם, לחזור ולשנן לנו כמה חמורה לפני הקב"ה הפגיעה בכבודו של הזולת, וכה חשובה הזהירות בכבוד הזולת, עד שאותן הפרשיות מיותרות המלמדות זאת הופכות להיות חלק מן התורה, שהלומדן מקבל שכר. "שמושה של תורה" מאת רב שך זצ"ל

הלכה: האם הביטנה (doublure) נחשבת לכיסוי?

שאלה: אם מותר להכנס לבית הכסא כשבתוך הכיס ספרי קודש, האם הביטנה נחשבת לכיסוי נוסף והרי הספר בכלי בתוך כלי שמותר להיכנס לבית הכסא? (כמבואר במ"ב סי' מג סק"ה).

תשובה: כיון שרק שפתו תלוי בבגד, והוא בגד לעצמו כגון כיסי המכנסים, כשיש בו ספר קודש מותר להכנס לבית הכסא מאחר והכיס (בגד), כסוי אחד והבגד שבחוץ כסוי נוסף. אבל כיון שכולו תפור לבגד ואינו בגד נפרד, לדוגמא: כיון שבחולצות, הרי הוא טפל לבגד ומסתבר שנחשב לכסוי אחד (עיין במ"ב סי' ש"י סק"ל)

ספר "עלינו לשבח במדבר" תשובה ק'

פתגם: הצלחה מביאה חברים, הכישלון בוחן אותם.

ספר "שמחה"

חקירה: דברים שבעל פה אי אתה רשאי לכותבן

"עת לעשות לה'" , מדין יש כח ביד חכמים לעקור דין תורה, או שמצוות ידיעת התורה דוחה את איסור הכתיבה (מנחת אשר שמות סב-א: דחיה. מהר"ן חיות ג, 1: עקירת דבר מן התורה).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שיכור כלוט

שאלו לחריף אחד: מימרה שגורה היא בפי העולם: שיכור כלוט. נשאלת השאלה, מה הביא את לוט לידי כך, שיהיה להוט אחרי הלגימה? השיב הלה: לפי שהיתה אשתו נציב מלח, וכידוע שהמלח מביא לידי צמאון. והוסיף, מתברר מדוע בחר לוט לישב בסדום המרושעת, לפי שהכתוב אומר עליה: כולה משקה.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, גליברט זמילה בת מרים. לזיווג טוב של שלמה בן אסתר.

לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

